

Ruth

I Santulen Gablà ku Ruth

Kafaglabat i libru Ruth

I santulen di libru Ruth gablà di kili satu satlamin di banwe Moab di bang kbitil. Klola déén mati i lagi na i lwe dad ngaan lagi, na alò gtagak i yèla dnagit ku Naomi na i lwe tewen dnagit ku Orfa na Ruth. Na fandam Naomi samfulê kenen di banwe i gumdaan, dunan Bétléhém di Israél, na too fakdo Ruth ku Naomi ku falohan magin kenen.

Na di kulêla di Bétléhém neyela Boas, i gaked yaan Naomi, du ftabeng ale kenen. Midul i duh na midul i butang na nwè Boas Ruth du nimoan yaanan. Na dad bel mdà di malay ani, dunan Harì Dabid na i To Mgalék Dwata gal fatan i dad to Israél, dunan Dyisas Krayst.

Na di libru Ruth ani gumite i kibò Dwata mifat i dad ton di kdee klidùla, na kibò Dwata dmohò i fandaman gablà di kagalwà.

I kili Élimélék na malayan ditù di banwe Moab

1 ^{1,2}Di muna, di landè fa harì i dad to di banwe Israél mkel i bong kbitil. Na nun satu lagi dnagit ku Élimélék mdà di lumbuk dnagit Éfrata mnè di banwe Bétléhém glam di banwe Dyuda. Élimélék na yaanan na lwe ngàla lagi dnagit ku Malon na Kilyon mili flo di banwe Moab, du mdà di kbitil. Na klola mnè déén, ³baling mati Élimélék, na gtagak i yaanan Naomi na i lwe ngaan lagi. ⁴Na kafnge én, mwè i lwe ngaan lagi yaan mdà di Moab, na dagitla Orfa na Ruth. Di fan fnge i sfalò fali knèla déén, ⁵mati Malon na Kilyon, na alò satu Naomi gtagak, talandè yaanan na dad ngaan.

I kasfulé Naomi di banwe Bétléhém

⁶Na di kaklinge Naomi nun tabeng Dwata i Amu i dad ton di Israél fagu di kablén kafye ulê di dad fulela. Taman fatlagadan i kdaan di Moab gagin i dad tewen libun du mulê di banwe Bétléhém. ⁷Na tagakla

i gumnèla déén na salngan ale mdà, du samfulê di banwe Dyuda, bay déén di dalan, ⁸man Naomi di dad tewen, manan, “Fye fa baling ku mulê gamu di dad tuayu. Na fye ku Dwata i Amu malas gamu kafye salngad i kafafyeyu deg na i dad yaanyu tamati. ⁹Na fye ku Dwata i Amu tamlas i yaanyu, du fye nun fye knèyu.”

Na di kmanan ani, nalakan ale na tatì ale sakwak, ¹⁰na manla di ku Naomi, manla, “Là, du kayèmi magin ge mulê di dad tom.”

¹¹Kabay man Naomi, “Dad ngàgu, fye fa ku samfulê gamu di dademeyu. Tan i duenyu mayè magin deg, du landè sa dademe ngàgu lagi i tlasgu yaanyu. ¹²Dad ngàgu, mulê gamu, du too agu tua nan, na là fakay ku lêman agu mwè yaan. Na balù fa ku fakay agu mwè yaan kadang butang ani na nun dad ngàmi lagi, ¹³gamfatan gamu fa kè kel di kbongla na là gamu baling mayè i dademe? Ken là gamu gamfatan. Tay, fanlayam agu Dwata i Amu, na mlidù agu du gagin gamu di kaflayamgu.” ¹⁴Kaklingela i man Naomi lêman ale sakwak.

Kafnge é, nalak Orfa i tewen libun na mulê, bay Ruth lkafan Naomi du too mayè magin kenen.

¹⁵Taman man Naomi di kenen, “E tingàgu, neyem i lwayam tamulê di dad ton na di dwatan, fye ku magin ge kenen.”

¹⁶Kabay baling tmimel Ruth, manan, “Nangam agu ftagak ge. Faloham agu magin,

du kayègu magin ge balù tanè i gusalum,
na mnè balù tanè i gumneam.

I dad tom mgimò kadang i dad togu,
na Dwatam mgimò kadang i Dwatagu.

¹⁷Na balù tanè gumatim, déén kayègu gumati,
na déén gulambang deg.

Fye ku Dwata i Amu, toon agu fanlayam
ku tnakakta ge di là fa fati i samkah gite.”

¹⁸Na di kdilè Naomi too mdà di nawa Ruth magin, laan kenen nleges mulê.

¹⁹Taman fadlug i lwe ani salu di Bétléhém. Na di kakella déén, dee gusalu nawa i dad to, du tikeng ale di kagakah Naomi du landè yaanan na dad ngaan. Na sasalek i dad libun, manla, “Naomi kè ani?” ²⁰Na man Naomi di dale, manan, “Nangyu agu dnagit ku Naomi, i to lehew, bay balingyu agu dnagit Marah, i to mlidù, du too féét i gnagugu i kfagu deg Dwata Too Mtulus. ²¹Du di kdàgu dini di muna fa, too nun gebegu, bay di kafasfulê Dwata i Amu deg landè gebegu. Taman nangyu agu dnagit i to lehew, du knagol agu Dwata i Amu Too Mtulus, na fanlayaman agu.”

²²Na ani kagakah i kulê Naomi mdà di banwe Moab gagin i tewen Ruth fdu di Moab. Na di kasfulêla di banwe Bétléhém tabang i kaktu satu fla dnagit barli.

I kaktu Ruth di nligo Boas

2 ¹Na nun gaked Naomi gsen di yaanan Élimélék, dnagit ku Boas, i to too mgafè na too nun knunan.

²Na satu duh, man Ruth di ku Naomi, manan, “Begam agu faloh salu di nligo gukamtu i dad to, ken nun kamdo deg na falohan agu muku i barli gtagak i dad to kamtu.”

Na tnmel Naomi, manan, “Hae tingàgu, fakay sa.”

³Taman salu kenen di satu nligo na laloan i dad to kamtu na nukun i barli gtagakla. Na too fye, du én gumukun di nligo Boas, i gaked Élimélék. ⁴Na là mlo kel Boas mdà di Bétléhém, na manan di dad to kamtu, “Fye ku Dwata i Amu samnagin gamu.”

Na tnmella kenen, manla, “Fye ku Dwata i Amu mlé kafye di ge.”

⁵Na di kite Boas ku Ruth, snalekan i ulu di dad to kamtu, manan, “Simto i lamnok libun atù?”

⁶Tmimel i ulu, manan, “Dunan i libun mdà di banwe Moab magin ku Naomi. ⁷Mbal kenen di deg ku fakay kenen mlalò i dad to kamtu na muku i dad mtatekla. Na too kenen mimò mdà di flafus kel ani. Na alò kenen ftud là mlo di lawig.”

⁸Na fdadong Boas di ku Ruth, na manan, “E Tuy, fanlingem agu. Nang ge muku di nligo i dademe to. Dini i gumukum di saféd i dad saliggu libun. ⁹Neyem ku nè gukamtu i dad saliggu na laloam ale. Tatnalùgu i dad lagi nangla ge snamuk. Na ku malinum ge, tati ge mwè yéél di dad tibud i tasulula.”

¹⁰Na di kaklinge Ruth i gman Boas, lkuad na kudung di blian, du fdanaan i kton di kenen, na manan, “Tan kè duenam too fafye deg? Gadeam sa kè, ise agu to mdà di banwe ani.”

¹¹Na man Boas, “Talingegu ku tan i ktabengam i tewem mdà di bang i kfati yaanam kel ani. Na mdà di kakkdom kenen tagakam i dad tuam, na i banwem, na mnè ge dini di saféd i dad to i laam gadè. ¹²Fye ku Dwata i Amu, i Dwata i dad bel Israél i gufaklungam, malas ge i kafye nimoam na smikof di ge i untungam.” ¹³Na man Ruth, “Tay i kafyem deg, Amugu, du tatangalam i nawagu di too fye ktaluam di deg, balù là agu gasngad di satu fasakam.”

¹⁴Kel i bang kakaan, tlo Boas kenen, manan, “Dini ge na salngan ge gami kmaan i fan na lnabam di sabew.” Na di ksudengan di saféd i dad to kamtu, blé Boas kenen i knaan. Taman kmaan kenen kel di kabsolan na nun fa gdè knaanan. ^{15,16}Na di kdaan salu di gumimoan man Boas di dad saligan, “Falohyu kenen muku i dademe di gumatangyu, na ndotyru fa dademe kigan di bnatangyu du tagakyu kenen, na nangyu kenen nngak.”

¹⁷Taman muku Ruth kel kifu. Na kafnge én, nlékan i tanukun na mlukas sfalò kilu i kalbongan. ¹⁸Na neben mulê di lunsud, na fiten di tewen libun i kalbong gukun na blén di kenen i gdè knaanan bong duh.

¹⁹Na tikeng i tewen libun i kalbong mgukun. Taman snalekan, manan, “Tanè gumukum gine na simto mfun dun? Fye ku Dwata i Amu mlé kafye di to kamdo ge.”

Taman tulen Ruth di tewen i nligo gumimoan nfun i to dnagit Boas.

²⁰Na man Naomi, “Fye ku Dwata i Amu mlé di kenen i bong kafye. Là ite kadì glifet Dwata i Amu, du galan dnohò i dad fakangan di dad to mto na balù di dad tamati. I lagi én too gakedta, taman là fakay ku laan ite nifat.”

²¹Na man Ruth, manan, “Too fye, du tagman Boas di deg fye ku samfulé agu na fadlug muku magin i dad saligan kel di kti i kantun.”

²²Na man Naomi di ku Ruth, “Too fye sa tingàgu, fye ku laloam i dad salig Boas libun, du ku mimò ge di nligo i dademe to ken nun gusaseam.”

²³Taman lalò Ruth i dad salig Boas libun, na fadlug muku kel di kti kaktu i barli na trigu. Na mnè fa kenen di saféd i tewen libun.

I kafngabal Naomi yaan ku Ruth

3 ¹Na di satu duh man Naomi di tewen Ruth, manan, “Tingàgu, tabanggu fanngabal ge yaan, du fye nun mifat ge. ²Na fandamam Boas i nun dad saligan gumaginam, kenen sa i gakedta. Taman fanlingem agu, kifu ani mlék kenen i barli. ³Taman funa ge dyo, na fkaham i fangbun, na lsakam i fye klaweh. Kafnge én, salu ge ditù di gumlékan, bay nang ge fgdè ku Boas ku déén ge, silang ku tafnge kenen kmaan na minum. ⁴Na toom neye ku tanè i gumilean, na ku takudang nketam i dafat i blian na milè ge gsen di blian. Na kadang tulenan ge ku tan i nimoam.”

⁵Na tmimel Ruth, manan, “Hae, nimengu i kdee manam.”

⁶Taman mdà Ruth na salu di gumlèk, na nimoan i kdee i gman tewen di kenen.

⁷Na di kafnge Boas kmaan na minum, too lehew i nawan, na milè kenen di saféd i dad barlin na kudang. Na too fganag fdadong Ruth di gumilean na nwean i dafat i blian na milè kenen gsen di blian.

⁸Di tatngà butang, makto mukat Boas, na neyen di glibutan na teenan i nun libun milè di blian. ⁹Na snalekan, “Simto ge kè?”

Tmimel Ruth, manan, “Amu, agu sa i saligam Ruth. Na du ge sa i gakedgu fakay ku nsoam agu di kbalugu, taman begam kah i kilil saulam tahà di deg du ilè nweam deg du yaanam.”^a

¹⁰Na man Boas di kenen, “E Tuy, fye ku Dwata i Amu mlé di ge kafye, du di muna, toom kando i tewem libun Naomi, bay i kafye nimoam ani,

^a **3:9** Satu flalò lalò i dad bel Israél dunan ani: Ku nun libun balu, là fakay ku là nwè i satu gaked i yaan i to mati, du fye nun bel i to mati fagu di kenen, na fye nun mifat i yaan i to mati.

mdatah fa di muna nimoam. Na gablà moon ku mngabal ge i lamnok lagi, balù landè knunan, bay knagolam i ge knayè. ¹¹Na taman nangam fsamuk i nawam, du nimògu i kdee knayeam, du gadè sa i kdee dad to di Bétlèhém na ge i too fye libun. ¹²Glut deg sa gaked i tewem lagi i tamati, na là fakay ku làta ge nifat, bay nun fa satu to i too mdadong i kgaked i tewem dun di deg. ¹³Na tatì ge milè dini kel mwal, na kadang flafus santulengu di satu gaked atù ken mayè mifat ge. Na ku nwean ge yaanan too fye, bay ku là, fagu di dagit Dwata i Amu nwèta ge yaangu.”

¹⁴Taman milè Ruth di blian, bay di là fa mwal mték kenen, du là mayè Boas ku nun to gmadè déén kenen.

¹⁵Di là fa mdà man Boas di kenen, “Nebem dini satu daféngam na nbelam.” Na di kagbelan dun, kok Boas déén mlukas lwe falò lime kilu barli na nketan du fsudù kenen. Kafnge én, mulè Ruth.

¹⁶Kakel Ruth di tewen libun, snalek i tewen, manan, “Tingàgu, tan i gukel i nimoam ditù di gumlék fali?”

Na santulen Ruth gablà di kdee kafye mgimò Boas di kenen. ¹⁷Na manan fa, “Man Boas di deg fye ku di kulègu nun gebegu, taman blén deg i bong barli ani.”

¹⁸Na man Naomi, “Tatiam fantahà i nawam kel di gadeam ku tan i gukel i nagu Boas. Du laan sa ftud di duh ani silang ku gadean tan gukel i kdee ani.”

I kasdeme Boas na Ruth

4 ¹Na salu Boas di gustifun di gufusuk i lunsud na sudeng. Na di kakel satu gaked Élimélék, i to man Boas di ku Ruth, tlon, na manan, “Dini ge leg, sudeng ge.” Taman fdadong di kenen na sudeng.

²Na fatlo Boas sfalò di dad ulu mebe i lunsudla na fsudengan ale déén. ³Kafnge én, manan di gakedan, “Na du tasamfulè Naomi mdà di Moab, kayean ku fabli i tanà nfun i gakedta Élimélék. ⁴Fandamgu fye gadeam ani, taman tulengu ge di muna i dad to sudeng dini, du fye ku mayè ge, na bnayadam. Kabay ku là ge mayè, gasilam tulen deg fye gadègu, du landè dademe to fakay mwè i tanaan galwà di ge funa na kafnge én deg.”

Na tmimel i to én, manan, “Hae, bnayadgu.” ⁵Na man Boas di kenen, “Ku bnayadam i tanà Naomi, gagin Ruth i libun mdà di Moab di kbayadam dun, du fye i tanà én là gwè i dademe to, bay gfun i dad bel Élimélék, i to tamati.”

⁶Na di kaklinge i to én i man Boas, manan, “Ku én, blégu di ge i kaglut ge fakay mayad dun. Du ku bnayadgu, i muna dad ngàgu là gamfun i tanà én. Taman ge mayad.”

⁷Na di bang atù, i tagnè nimò i dad bel Israél, ku nun mwè tanà ku demen mlé i kaglutun mwè dun, i to mlé i kaglutun mwè dun, nlusan i lafin blian na blén di to mwè i tanà. Ani kibòla fgaðè tafye kastulena.

⁸Taman di kman i to én di ku Boas, kenen i fakay mayad tanà gakedla, nlusan i talumfaan na blén di ku Boas.

⁹Kafnge én, man Boas di dad sfalò ulu na di kdee dad to déén, manan, “Na di duh ani, tamite kdeeyu i kbayadgu di ku Naomi i tanà nfun i dad mati dunan Élimélék na dad ngaan Kilyon na Malon. ¹⁰Na gakuf di kbayadgu i tanà én, i libun balu mdà di Moab, dunan Ruth i yaan Malon. Na kenen nimògu yaangu, du fye gfun i dad bel Élimélék, i to tamati, i tanà én kel di atuan, na i dagit Élimélék là glifet i dad belan na i dad to di banwen. Na di duh ani, gamu sa tamite i kdee ani.”

¹¹Tmimel i dad sfalò ulu na i kdee dad to déén, manla, “Hae, gami sa tamite i kdee.

Fye ku fasngad Dwata i Amu i yaanam kadang di ku Rakél na Liya, du dee dad ngàla di ku Dyékob.

Fye ku ge kadang satu mdatah to di lumbukam dunan dad bel Éfrata na mdengeg di banwe Bétlehém.

¹²Na fye ku mdatah i dad ngà blé Dwata i Amu kadang fagu di lamnok libun ani, salngad i kdatah i dad ngà i gutambulam Féris, i tingà lagi Dyuda na Tamar.”

Boas na dad belan

¹³Kafnge én, nwè Boas Ruth na nimoan yaanan. Na banlé Dwata i Amu kafye na mbaling maltien Ruth na lagi i tingaan.

¹⁴Taman man i dad libun di banwe ani di ku Naomi, manla, “Dnayenito Dwata i Amu, du di duh ani laan ge glifet, bay tablén ge i fuam lagi, du fye nun mifat ge. Na fye ku satu duh mdengeg kenen di klamang banwe Israél. ¹⁵Flehewan ge na nifatan ge di ktuam, du kenen i tingà i tewem libun i too mbong nawa ge. Na i kakdon ge, mdatah fa di fitu tingà lagi.” Ani man i dad libun di ku Naomi.

¹⁶Kafnge én, nwè Naomi i fuan lagi na nifatan. ¹⁷Na man i dad libun demen saldan, “Tanun lêman tingà Naomi lagi.” Na dnagitla kenen Obéd. Na Obéd i mà Dyési i mà Dabid i harì.

¹⁸Taman ani i gumbel Féris kel di ku Dabid dunan:

Féris i mà Hésron,

Hésron i mà Ram,

¹⁹Ram i mà Aminadab,

²⁰Aminadab i mà Nason,

Nason i mà Salmon,

²¹Salmon i mà Boas,

Boas i mà Obéd,

²²Obéd i mà Dyési,

na Dyési i mà Harì Dabid.